

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
9/24 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-р педагогічних наук, професору Данилевич М.В.

Висновок
офіційного опонента
кандидата педагогічних наук, доцента
Ягодзінського Віталія Петровича,
на дисертаційну роботу Бабича Максима Олександровича
на тему «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська
розвідка засобами спортивного орієнтування»,
подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми.

Прогресивні зміни форм бойового застосування підрозділів артилерійської розвідки та збільшення чисельності військовослужбовців Збройних Сил України створили нагальну проблему всебічного реформування процесу навчання та виховання курсантів даної спеціальності.

Низка науковців (С.В. Романчук; С.С. Федак; І.Л. Шлямар; В.П. Ягодзінський; Х.Р. Хіменес; М.В. Кузнецов та ін.) стверджують, що рівень загальної фізичної підготовленості та військово-прикладних рухових навичок курсантів третіх і четвертих курсів не забезпечує їхньої готовності до виконання професійних завдань згідно з обраною військовою спеціальністю. Особливостями професійної діяльності військовослужбовців підрозділів артилерійської розвідки, є вміння швидко та точно орієнтуватися у невідомій місцевості, пересуватися поза дорогами, особливо у лісі, на болотах, долати природні та штучні перешкоди. На нашу думку спортивне орієнтування - дозволяє вдосконалити фізичну та професійну підготовленість, діяльність функціональних систем та психологічну готовність артилерійських розвідників. Таким чином, актуальність проблеми обумовлюється необхідністю в удосконаленні програм фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування.

Окрім того, дисертаційну роботу виконано на підставі плану наукової та науково-технічної діяльності Міністерства оборони України на 2020-2025 р. за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення навчальних програм з фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів», шифр «Удосконалення-ФІП» (номер державної реєстрації 0123U102834) та організаційні вказівки з планування наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України на 2024 рік, затверджені начальником Генерального штабу Збройних Сил України 19.07.2023 № 59440/С за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення організації фізичної підготовки військовослужбовців ВВНЗ (НЦ) з урахуванням особливостей сучасних бойових дій», шифр – «Спеціалізована-ФІП» (номер державної реєстрації 0124U002547).

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація Бабича Максима Олександровича на тему «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування» є завершеним самостійним дослідженням, має важливе наукове, теоретичне та практичне значення щодо удосконалення змісту фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка, що своєю чергою забезпечує ефективний навчальний процес курсантів вищих військових навчальних закладів.

Дисертаційна робота складається зі змісту, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел (224, з них 47 латиницею). Загальний обсяг дисертації складає 248 сторінок. Основний зміст роботи викладено на 165 сторінках. Робота містить 27 таблиць та ілюстрована 30 рисунками.

В результаті проведеного дослідження опубліковано всього 19 наукових праць, з них 10 публікацій у фахових виданнях України категорії «Б», 8 праць апробаційного характеру та 1 навчально-методичний посібник. Проблематика, зміст, кількість публікацій за дисертаційним дослідженням повністю відповідає вимогам МОН України. В опублікованих зі співавторами працях Бабича М.О. належать наукова ідея, планування й організація досліджень, нагромадження наукової інформації, аналіз та узагальнення отриманих результатів.

Також зазначаємо, що основні положення дисертаційної роботи оприлюднені на таких наукових конференціях: «Сучасні аспекти військово-професійної підготовки військовослужбовців в зимових умовах» (Київ, 2023); 2 Міжнародній науково-практичній конференції Актуальні питання науки, освіти та технологій в умовах сучасних викликів (Кременчук, 2023); II Міжнародній науково-практичній інтернет конференції «Future Healthcare: Innovations, Advances and Progress». (Дніпро, 2023); VII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху Євроатлантичної інтеграції України» (Київ 2023); XIV міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми активізації рекреаційно оздоровчої діяльності населення" (Львів, 2024), XXVII та XXVIII наукова конференція "Молода спортивна наука України" (Львів 2023, 2024) на науково-практичних семінарах кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту та Наукового центру Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (2022–2024).

Новизна представлених теоретичних та експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

В результаті проведеного дослідження нами отримано три групи наукових результатів:

уперше обґрунтована та експериментально перевірена авторська програма фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямована на удосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності артилерійська розвідка, доведено її ефективність;

уперше досліджено динаміку рухової активності, характеристику, спрямованість та варіативність чергувань фізичних навантажень під час професійної діяльності особового складу артилерійських підрозділів;

удосконалено дані щодо організації і проведення прикладної фізичної підготовки з військовослужбовцями конкретних військових підрозділів;

удосконалено методику застосування вправ військово-прикладних видів спорту під час проведення всіх форм фізичної підготовки у пункті постійної дислокації та польових виходів;

набули подальшого розвитку наукові знання щодо варіативності впливу фізичних вправ на фізичну підготовленість молодих курсантів та рівень їх соматичного здоров'я і фізичної підготовленості молодого поповнення Збройних Сил України;

Наукова обґрунтованість досліджень.

Обґрунтованість і достовірність наукових результатів забезпечується методологічною і теоретичною основою його вихідних положень, застосуванням комплексу методів наукового пошуку відповідно до мети і завдань роботи, якісним аналізом зібраного матеріалу. Усі наукові положення та висновки, які сформульовані у дисертації Бабича М.О., достатньо обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті і завданням роботи. Ступінь вірогідності отриманих результатів забезпечується тривалістю дослідження, достатньою кількістю експериментальних даних, використанням доступних та інформативних методів дослідження, застосуванням відповідних методів математичної статистики.

Достовірність результатів дослідження.

Отримані здобувачем наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, обґрунтовані за допомогою адекватно дібраних меті і завданням дослідження методам і методикам наукового пошуку, залученням достатнього контингенту учасників дослідження, застосуванням коректних методів статистичної обробки отриманих результатів. Так, здобувачем використано такі методи: теоретичні методи (аналіз та узагальнення літературних джерел, документальний) – для розкриття суті проблеми та визначення шляхів її розв'язання; емпіричні методи (опитування, спостереження, тестування, експеримент) – для визначення ефективності чинної та авторських програм фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка у ВЗВО; методи математичної статистики – для обробки експериментальних даних та оцінювання достовірності отриманих результатів.

Окрім того, достовірність результатів дослідження підтверджуються відповідними актами впровадження в практичну діяльність військових закладів вищої освіти Збройних сил України.

Рівень виконання поставленого наукового завдання.

В дисертації Бабича М.О. відповідно до мети дослідження коректно та послідовно визначено завдання, об'єкт та предмет дослідження, а саме:

Мета роботи – науково обґрунтувати та перевірити ефективність програми

фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямованої на удосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності артилерійська розвідка.

Завдання дослідження:

1) визначити місце фізичної підготовки у теорії та практиці навчально-бойової діяльності військовослужбовців артилерійських розвідувальних підрозділів;

2) встановити обсяг рухової активності, дати характеристику фізичних навантажень курсантів артилерійських розвідувальних підрозділів під час виконання завдань за призначенням;

3) визначити вплив фізичних вправ спортивного орієнтування на показники професійної підготовленості та функціонального стану курсантів-артилерійських розвідників;

4) обґрунтувати та перевірити ефективність програми фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямованої на удосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності артилерійська розвідка.

Об'єкт дослідження – освітній процес курсантів спеціальності артилерійська розвідка, які навчаються у ВЗВО.

Предмет дослідження – зміст фізичної підготовки курсантів артилерійських розвідників із застосуванням засобів спортивного орієнтування.

Враховуючи зміст дисертації, використані методи дослідження та сформульовані висновки, можна стверджувати, що здобувач поставленні наукові завдання виконав на належному рівні.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Вірогідність отриманих результатів у дисертаційній роботі Бабича М.О. забезпечена адекватністю методів дослідження, поставленим завданням, коректною статистичною обробкою одержаних даних за допомогою відповідних методів дослідження, а також позитивним ефектом впровадження результатів роботи у практику. Дисертація Бабича М.О. написана методично грамотно, науковою українською літературною мовою, орфографічно та стилістично витримані, характерні єдністю мети, завдань, змісту та висновків і свідчить про особистий внесок здобувача в науку, оформлені згідно вимог.

Відсутність порушення академічної доброчесності, фабрикації, фальсифікації у дисертації та наукових публікаціях здобувача.

Використання текстових запозичень, без відповідного звернення до джерела інформації відсутнє. У роботах, виконаних у співавторстві відзначено особистий внесок автора. Аналіз дисертаційної роботи Бабича М.О., наукових публікацій за результатами дослідження показав, що порушення академічної доброчесності, фабрикації, фальсифікації у дисертації та наукових публікаціях здобувача немає.

Характеристика основних структурних елементів дисертаційної роботи.

Перший розділ роботи присвячено теоретичному аналізу та узагальненню літературних джерел з досліджуваної проблеми. З'ясовано вимоги сучасного бою до фізичної підготовленості військовослужбовців артилерійських розвідувальних підрозділів. Визначено військово-спортивні засоби в системі професійної підготовки

курсантів-артилерійських розвідників. Визначено місце спортивного орієнтування у системі фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка в Збройних Силах України та провідних держав світу

У другому розділі розкрито сутність методів дослідження, обраних для розв'язання поставлених завдань, та обґрунтовано їхню доцільність, подано відомості про контингент досліджуваних, викладено етапи організації дослідження. Дослідження проводилися на базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного в декілька етапів в період з 2020 по 2024 рр.

У третьому розділі висвітлено результати констатувального експерименту який був спрямований на дослідження: динаміки показників розвитку фізичних якостей та формування рухових навичок курсантів спеціальності артилерійська розвідка, найбільш важливих для військовослужбовців даної спеціальності; рухової активності курсантів-артилерійських розвідників в процесі повсякденної діяльності; фізичних навантажень курсантів, які навчаються за спеціальністю артилерійська розвідка під час спеціальних навчань; динаміки показників функціонального стану курсантів артилерійських розвідників під час навчально-бойової діяльності; дослідження впливу занять спортивним орієнтуванням на показники курсантів з фізичної та професійної підготовленості, функціонального стану.

У четвертому розділі експериментально перевірено ефективність програми фізичної підготовки артилерійських розвідників із застосуванням вправ спортивного орієнтування. Обґрунтовано авторську програму фізичної підготовки курсантів - артилерійських розвідників засобами вправ спортивного орієнтування, проведено аналіз вихідних даних курсантів контрольної та експериментальної груп, зроблено аналіз показників фізичної підготовленості курсантів експериментальної та контрольної груп, з'ясована динаміка показників фізичного розвитку, функціональної підготовленості та професійної підготовленості курсантів КГ та ЕГ за час експерименту.

У п'ятому розділі представлено аналіз та узагальнення результатів дослідження.

Висновки містять положення, що відповідають поставленим завданням та доповненні перспективами подальших досліджень у зазначеному науковому напрямі.

Оцінюючи загалом позитивно дисертаційне дослідження, слід висловити окремі *дискусійні питання та зауваження*, серед яких:

1. Опитування курсантів щодо ефективності організації та проведення форм фізичної підготовки не може дати об'єктивну оцінку якості фізичної підготовки у вищих військових навчальних закладах та не може бути врахована при обґрунтуванні новітніх технологій фізичної підготовки (табл. 3.1).

2. Потребує роз'яснення неспівпадіння результатів аналізу фізичних якостей та рухових навичок військовослужбовців артилерійських розвідників описані у пункті 1.1 та визначених у пункті 3.2 дисертаційної роботи.

3. В таблиці 3.4 – показники ЧСС курсантів під час навчань, вказано загальний час виконання дій 785 хв., хоча дослідження проводилося під час дводобових навчань (1440 хв). Потребує роз'яснення, які дії виконували курсанти решту часу (665 хв).

4. Прошу пояснити відмінності результатів Вашого дослідження від результатів дисертаційного дослідження Михнюка О.В. "Методика розвитку рухових якостей курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання.

5. Потребує роз'яснення необхідність розподілу змісту авторської програми фізичної підготовки на два етапи.

6. Доцільно було б представити в додатках зміст навчальних та навчально-тренувальних занять за авторською програмою.

7. В роботі присутні орфографічні та граматичні помилки.

Висновок.

Дисертація Бабича Максима Олександровича на тему «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування», є завершеним самостійним дослідженням, яке має актуальне теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу МОУ України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами)), а її автор Бабич Максим Олександрович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

Кандидат педагогічних наук, доцент,
начальник кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту,
Військова академія (м. Одеса)

«20» вересня 2024 р.

Ягодзінський Віталій Петрович

Підпис Ягодзінського В.П. засвідчую:

Начальник відділу особового складу та строювого штабу

Військової академії (м. Одеса)

підполковник

Андрій Воротілов

